

บทที่ ๓

ความเป็นมาและอิทธิพลของพระธาตุอิงฮังที่มีต่อประชาชน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว

ในบทนี้ผู้ศึกษาจะมุ่งศึกษาเนื้อหาจำแนกออกเป็น ๔ ประเด็นหลัก คือ ศึกษาบริบทสภาพพื้นที่ ศึกษาความเป็นมาของพระธาตุอิงฮังแขวงสะหวันนะเขต ศึกษาความสำคัญของพระธาตุอิงฮังที่มีต่อวิถีชีวิตของประชาชนแขวงสะหวันนะเขต ศึกษาความเชื่อของประชาชนชาวสะหวันนะเขตที่มีต่อพระธาตุอิงฮัง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๓.๑. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับบริบทพื้นที่วิจัย

๓.๑.๑ ลักษณะที่ตั้ง

แขวงสะหวันนะเขต ตั้งอยู่ตอนกลางเยื้องไปทางใต้ของประเทศ ทิศตะวันออกติดกับแขวง กวางตริ และกวางบินของประเทศเวียดนาม ทิศตะวันตกติดกับจังหวัดนครพนม มุกดาหาร อำนาจเจริญและอุบลราชธานีประเทศไทย โดยมีแม่น้ำโขงเป็นแนวกันพรมแดน ทิศเหนือติดกับแขวง คำม่วนมีลำน้ำเซบั้งไฟและเซน้อยเป็นเส้นแบ่งเขตแดน ทิศใต้ติดกับแขวงสาละวัน สะหวันนะเขตเป็น แขวงที่มีเนื้อที่ใหญ่เป็นอันดับที่ ๒ รองจากแขวงเวียงจันทน์ มีเนื้อที่ประมาณ ๒๑,๗๗๔ ตาราง กิโลเมตร และมีประชากร ๘๘๖,๙๖๙ คน (จากข้อมูลสำรวจในปี พ.ศ. ๒๕๕๒) พื้นที่ส่วนใหญ่ทำ การเกษตรกรรมปลูกข้าว ปลูกพืชเศรษฐกิจและเลี้ยงสัตว์ มีประชากรมากเป็นอันดับ ๑ ของประเทศ^๑ แขวงสะหวันนะเขตแบ่งการปกครองออกเป็น ๑๕ เมือง คือ เมืองโกสอนพมวิหาน (เมืองคันทะบุรีใน อดีต) เมืองอุทุมพร เมืองอาดสะพังทอง เมืองพิน เมืองเซโปน เมืองนอง เมืองท่าปางทอง เมืองสอง คอน เมืองจำปอน เมืองชนบุรี เมืองไซบุรี เมืองวิละบุรี เมืองอาดสะพอน เมืองไซพูทอง และเมืองพะ ลานไซ โดยเมืองเอกได้แก่เมืองโกสอนพมวิหาน ในจำนวน ๑๕ ตัวเมือง ประกอบด้วยหมู่บ้านทั้งสิ้น ๑,๐๑๖ หมู่บ้าน และมีความหลากหลายทางด้านกลุ่มชาติพันธุ์มีจำนวน ๘ ชนเผ่า เรียงตามลำดับจาก มากไปหาน้อยคือ เผ่าลาว ผู้ไท กะตาง ม้งคอง ส่วย ตะไถ่ ตรีและปะโกะ ซึ่งแต่ละชนเผ่าต่างมี วัฒนธรรม ประเพณีที่มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง ลักษณะเด่นของแขวงสะหวันนะเขตเป็นแขวงที่มี

^๑ สัมภาษณ์ นายอ่อนตา จันทะวง, หัวหน้าหน่วยงานคุ้มครองมรดกและวิจิตรศิลป์ แขวงสะหวันนะเขต, ๒๔ มกราคม ๑๕๖๑.

จุดเชื่อมเส้นทางคมนาคมทางด่านเรือ ทางบกและทางอากาศ เป็นแขวงที่ตั้งอยู่กลางจังหวัดมุกดาหาร ประเทศไทยกับแขวงกวานตริและกวานบินประเทศเวียดนาม ที่เชื่อมโยงไปยังเมืองเว้และตางัง โดยมีถนนหมายเลข ๙ ตัดผ่านแขวงสะหวันนะเขตเชื่อมระหว่างประเทศเวียดนามกับประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งแขวงสะหวันนะเขตกำลังจะเป็นแขวงสำคัญตามโครงการ East west Economic Corridor เชื่อมโยงชายฝั่งมหาสมุทรแปซิฟิกที่ประเทศเวียดนามกับมหาสมุทรอินเดียที่ประเทศพม่า (เมียนมาร์) โดยผ่านสะพานแม่น้ำโขงระหว่างเมืองมุกดาหารกับเมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต ดังนั้น แขวงสะหวันนะเขตจึงกลายเป็นแขวงที่มีนัยสำคัญทางด้านเศรษฐกิจต่อประเทศลาวและภูมิภาคแถบนี้ด้วย^๒

ส่วนพระธาตุอิงฮังตั้งอยู่ที่บ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต ทิศตะวันออกขององค์พระธาตุติดกับหมู่บ้านธาตุอิงฮัง ทิศตะวันตกติดกับป่าสงวน ทิศเหนือติดกับห้องกรบ้านธาตุอิงฮัง ทิศใต้ติดกับทุ่งนา บริเวณที่ตั้งขององค์พระธาตุอยู่ในพื้นที่ราบกว้างมีลานหน้าพระธาตุขนาดใหญ่เหมาะสำหรับจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา^๓ พระธาตุอิงฮังห่างจากตัวเมืองไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ตามถนนสายทางหมายเลข ๙ สะหวันนะเขต-เซโน ประมาณ ๑๒ กิโลเมตร แล้วเลี้ยวขวาเข้าไปหาพระธาตุ ประมาณ ๓ กิโลเมตร^๔ พระธาตุอิงฮังตั้งอยู่ระหว่างทางแยกของหลาย ๆ หมู่บ้าน เช่น ทางแยกไปหมู่บ้านโนนสิม ทางแยกไปหมู่บ้านโนนสูง ทางแยกไปหมู่บ้านดงนาคำ (บ้านหลัก ๑๒) พระธาตุอิงฮังยังตั้งถูกต้องตามที่พระพุทธเจ้าอนุญาตให้สร้างสถูปเจดีย์ของบุคคลที่สำคัญในทางสามแพร่ง หรือสถานที่คนเคารพกราบไหว้ได้ง่าย ๆ ดังนั้น จึงตามลักษณะที่ตั้งถือว่าถูกต้องตามพระพุทธเจ้าได้อนุญาต^๕

สรุป พระธาตุอิงฮังตั้งอยู่ที่บ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต พระธาตุอิงฮังห่างจากตัวเมืองไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ตามถนนสายทางหมายเลข ๙ สะหวันนะเขต-เซโน ประมาณ ๑๒ กิโลเมตร แล้วเลี้ยวขวาเข้าไปหาพระธาตุ ประมาณ ๓ กิโลเมตร องค์พระธาตุยังตั้งถูกต้องตามที่พระพุทธเจ้าอนุญาตคือสถานที่คนเคารพกราบไหว้ได้ง่าย ๆ

^๒ พระศรีธาตุ สิงห์ประทุม, “บทบาทพระสงฆ์ในชุมชนบ้านธาตุอิงฮัง แขวงสะหวันนะเขต สปป. ลาว”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๕), หน้า ๑๐๔.

^๓ สัมภาษณ์ นายอุ๋นเฮือน คุณสะหวัน, ผู้นำชุมชนบ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต, ๒๔ มกราคม ๑๕๖๑.

^๔ สัมภาษณ์ นายอ่อนตา จันทะวง, หัวหน้าหน่วยงานคุ้มครองมรดกและวิถีศิลปกรรม แขวงสะหวันนะเขต, ๒๔ มกราคม ๑๕๖๑.

^๕ สัมภาษณ์ พระอาจารย์พูน ฐิตสโร, คณะบริหารงาน องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวงสะหวันนะเขต, ๒๔ มกราคม ๑๕๖๑.

๓.๑.๒ สภาพพื้นที่

พระธาตุอิงฮังตั้งอยู่ที่บ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต มีสภาพพื้นที่ราบลุ่มและกว้างขวาง สูงลาดเอียงมาทางทิศตะวันออก บ้านธาตุอิงฮังมีพื้นที่ประมาณ ๑๓.๕ เฮกเตอร์ ประกอบด้วยบ้านเรือนประชาชนจำนวน ๓๗๕ หลังคาเรือน และมีจำนวนประชากรทั้งหมด ๒,๓๗๔ คน ประชากรเพศหญิง จำนวน ๑,๑๕๙ คน มีหน่วยงานภาครัฐทั้งหมด ๕ หน่วยงานคือ ๑) หน่วยงานพรรคและองค์การจัดตั้งมหาชน ๒) หน่วยเศรษฐกิจ ๓) หน่วยงานบริหารและการปกครอง ๔) หน่วยงานวัฒนธรรมและสังคม ๕) หน่วยงานป้องกันชาติ – ป้องกันความสงบ^๖ บริเวณโดยรอบพระธาตุอิงฮังยังมีสถานที่สำคัญอีกหลายแห่ง เช่น วัดธาตุอิงฮัง (วัดโพธาราม), ดอนหอย (ศาลปู่ตาหรือหอยเหศักดิ์), โรงเรียน ๑ แห่ง โดยแบ่งเป็น ๓ ช่วงชั้นคือ ชั้นอนุบาล ชั้นประถมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น (แต่แบ่งการบริหารออกเป็นส่วนอย่างชัดเจน โดยมีผู้อำนวยการช่วงชั้นละหนึ่งท่าน), สุขศาลา (สถานือนามัย โรงหมอประจำหมู่บ้าน), บ่อน้ำและอ่างเก็บน้ำ นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ปลูกสร้างอาคารบ้านเรือนและเรือสวนไร่นาของชาวบ้าน ประชากรส่วนมากมีอาชีพทำการเกษตร รองลงมาคืออาชีพค้าขายและข้าราชการ^๗

สรุป พระธาตุอิงฮังตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่ราบลุ่มและกว้างขวาง สูงลาดเอียงมาทางทิศตะวันตก อยู่ทางทิศใต้ของหมู่บ้านธาตุอิงฮัง มีหน่วยงานภาครัฐทั้งหมด ๕ หน่วยงาน และมีสถานที่สำคัญที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือหลายแห่ง นอกจากนี้ ยังมีพื้นที่ปลูกสร้างอาคารบ้านเรือนและเรือสวนไร่นาของชาวบ้านเป็นจำนวนมาก

๓.๑.๓ สภาพทางสังคม

สภาพสังคมของชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงกับพระธาตุอิงฮังคือ บริบททางสังคมเป็นสังคมแบบเกษตรกร ผู้คนส่วนใหญ่ทำอาชีพเกษตรกร เช่น ทำไร่ ทำนา ปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ ซึ่งเป็นสังคมที่กำลังพัฒนาไปเป็นสังคมเมือง วิถีชีวิตของคนส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลมาจากพระพุทธศาสนา ทำให้มีวัฒนธรรมประเพณีที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา เช่น ประเพณีประจำปีเดือน ฮีต ๑๒ ครอง ๑๔^๘ ประชาชนในสังคมใกล้เคียงจะมีศรัทธาเลื่อมใสในพระธาตุอิงฮังและมีความภาคภูมิใจที่บรรพบุรุษได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้าในเชิงประวัติศาสตร์ สภาพสังคมจึงมีความเกี่ยวข้องกับผูกพันกับพระพุทธศาสนา เพราะมีพระธาตุอิงฮังเป็นศูนย์รวมทางวัฒนธรรมประเพณีและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ

^๖ สัมภาษณ์ นายอุ่นเฮือน คุณสะหวัน, ผู้นำชุมชนบ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต, ๒๔ มกราคม ๑๕๖๑.

^๗ สัมภาษณ์ นายพมมา วิไลวง, ข้าราชการบำนาญ, บ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต, ๒๖ มกราคม ๑๕๖๑.

^๘ สัมภาษณ์ นายจันโท เทพอกซอน, ผู้ทรงคุณวุฒิบ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต, ๒๔ มกราคม ๑๕๖๑.

ของคนในสังคม จึงทำให้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมประเพณีเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับพระพุทธศาสนา จึงทำให้สังคมมีความสามัคคีและใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข จนได้ตั้งชื่อหมู่บ้านให้สอดคล้องกับ พระธาตุอิงฮังคือ บ้านธาตุอิงฮัง^๙

สรุป สภาพสังคมของชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงกับพระธาตุอิงฮัง ส่วนมากจะเป็นสังคมแบบ เกษตรกร ผู้คนส่วนใหญ่ทำอาชีพเกษตรกรเป็นสังคมที่กำลังพัฒนาไปเป็นสังคมเมือง ประชาชน ส่วนมากนับถือพระพุทธศาสนา โดยมีองค์พระธาตุอิงฮังเป็นศูนย์รวมทางวัฒนธรรมประเพณีและเป็น ที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ มีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีวัฒนธรรมอันดีงามเป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง

๓.๒ ความเป็นมาของพระธาตุอิงฮัง

พระธาตุอิงฮังเป็นปูชนียสถานที่สำคัญเป็นพระธาตุคู่บ้านคู่เมืองของประชาชนชาวแขวง สะหวันนะเขต ทั้งยังเป็นมิ่งขวัญของประชาชนชาวลาวทั้งหลาย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะ ศึกษา ๔ ประเด็นหลักคือ ความเป็นมาของพระธาตุอิงฮัง, จุดประสงค์ของการสร้าง, การบูรณะและ รูปแบบศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมขององค์พระธาตุอิงฮัง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๓.๒.๑ ความเป็นมาของพระธาตุอิงฮัง

พระธาตุอิงฮังเป็นพระบรมสกลุปะเจดีย์ เป็นปูชนียสถานที่สำคัญและเก่าแก่ของประเทศลาว เป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ (กระดูกสันหลัง) ของพระพุทธเจ้า มีความศักดิ์สิทธิ์เป็นที่เคารพ สักการบูชาของประชาชนชาวแขวงสะหวันนะเขต ทั้งยังเป็นพระธาตุเจดีย์คู่บ้านคู่เมืองมาตั้งแต่สมัย โบราณมาช้านาน ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ไว้สืบแทนบวรพระพุทธศาสนาเพื่อให้เจริญมั่นคงดำรงอยู่ตลอดไป พระธาตุอิงฮังตั้งอยู่ภาคกลางของประเทศ อยู่ที่แขวงสะหวันนะเขต ห่างจากตัวเมืองไกสอนพมวิหาน ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ ๑๕ กิโลเมตร ติดกับบ้านธาตุอิงฮัง โดยมีประชาชนบ้านธาตุ อิงฮังเป็นผู้อุปฐากตลอดมา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ลงเก็บข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของพระธาตุ อิงฮัง โดยได้ข้อมูลดังต่อไปนี้

พระธาตุอิงฮัง สร้างขึ้นในสมัยอาณาจักรศรีโคตรตะบอง หรือ โคตรบูรณ ประมาณ พ.ศ. ๖๐๐ อยู่ในสมัยพระเจ้าสุมิตรธรรมวงศา^{๑๐} พระองค์สร้างขึ้นตามคำแนะนำของสมณทูตทาง พระพุทธศาสนา แห่งเมืองกุสินารา จากประเทศอินเดีย สมัยพระเจ้าอโศกมหาราชที่เดินทางเข้ามา เผยแผ่พระพุทธศาสนาในสุวรรณภูมิ ครั้งแรกได้สร้างเป็นธาตุกู่เมื่อสร้างเสร็จแล้วได้จึงอัญเชิญพระ

^๙ สัมภาษณ์ นายลี หนูลาดวิชา, ผู้ทรงคุณวุฒิบ้านธาตุอิงฮัง เมืองไกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต, ๒๔ มกราคม ๑๕๖๑.

^{๑๐} สัมภาษณ์ นายอุนเฮือน คุณสะหวัน, ผู้นำชุมชนบ้านธาตุอิงฮัง, บ้านธาตุอิงฮัง เมืองไกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต, ๒๔ มกราคม ๑๕๖๑.

บรมสารีริกธาตุ (กระดูกสันหลังพระพุทธเจ้า) ที่อัญเชิญจากกรุงราชคฤห์มาประดิษฐานไว้ภายในธาตุกู่ เพื่อเป็นเครื่องหมายแทนสถานที่ปรินิพพานขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จปรินิพพานในป่าไม้อ้อ (ภาษาลาวอิงตันฮัง)^{๑๑} จากการสัมภาษณ์ นายโพชัย จันทะวิลัย ได้กล่าวว่า ในสมัยพุทธกาลพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้เสด็จมาโปรดสัตว์โลก และได้รับอาราธนาให้ฉันภัตตาหารโดยการนั่งพิงต้นไม้ยัง (ต้นสาละ) ในที่นั้น ต่อมาพระเจ้าสุมิตรธรรมวงสาผู้ปกครองอาณาจักรศรีโคตรตะบองจึงได้สร้างพระธาตุกู่ขึ้น เพื่อเป็นที่ระลึกถึงองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยตั้งชื่อของพระธาตุนี้ว่า พระธาตุอิงฮัง^{๑๒} แต่อีกตำนานหนึ่งได้กล่าวถึงตอนที่พระพุทธเจ้าเสด็จมายังดอยกัปปนิคีรี หรือ ภูคำพร้าว บริเวณที่สร้างพระธาตุพนมฝรั่งเศสว่าแม่น้าโขงนั้น ได้ประทับแรมอยู่ราตรีหนึ่ง ครั้นรุ่งเช้าได้เสด็จไปประทับอิงต้นไม้ที่ฝั่งซ้ายแม่น้าโขงทอดพระเนตร เมืองศรีโคตรตะบอง^{๑๓} ดังความใน “อุรังคนิทาน” (ตำนานพระธาตุพนม) ในตอนหนึ่งว่า “ครั้นแล้ว พระพุทธองค์ก็เสด็จมาทางอากาศลงประทับที่ดอยกัปปนิคีรี คือว่าภูคำพร้าว ในราตรีนั้น วิสสุกรรมเทวบุตรลงมาอุปัฏฐากพระพุทธองค์อยู่จนตลอดรุ่ง กาลนั้นพระพุทธองค์ทรงผ้าแล้วเอาบาตรห้อยไว้ที่กิ่งไม้พุทรา ไม้ป่าแบ่งต้นหนึ่งเบื่องทิศตะวันตก แล้วเสด็จลงไปสู่ริมแม่น้ำที่นั้น เพื่อชำระพระบาทบัณฑุกาฬศิลาอาสน์ของพระอินทร์ก็กระดังง์ พระอินทร์เห็นเหตุดังนั้นก็เสด็จลงไปสู่ป่าหิมพานต์ นำเอาน้ำแต่สระอโนดาต พร้อมด้วยไม้สีฟันมาถวายพระพุทธองค์ทรงชำระแล้วก็ทรงบาตรผินพระพักตร์สู่ทิศตะวันออก แล้วก็เสด็จไปประทับอิงต้นไม้ต้นหนึ่งใต้ปากเขเล็กน้อยทอดพระเนตรเมืองศรีโคตรตะบอง เพื่อจะเสด็จเข้าไปบิณฑบาตในพระนคร ครั้นนั้นพระยาเจ้าเมืองศรีโคตรตะบองนั้น ได้ทรงบำเพ็ญบุญสมภารมาเป็นอเนกประการ เหตุนี้จึงได้มาเสวยราชสมบัติบ้านเมืองในชมพูทวีปเป็นครั้งที่ ๓ เพื่อจักได้โชตนาพระพุทธศาสนาจึงได้ชื่อว่า พระยาศรีโคตรบูร”^{๑๔}

นับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๒ หลังจากที่ประเทศลาวได้รับเอกราชแล้ว บรรดาข้าราชการ ทหาร ตำรวจ เมืองสะหวันนะเขต โดยมีเจ้าแขวงสะหวันนะเขตเป็นประธาน พร้อมด้วยบรรดาพ่อค้า ประชาชน โดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล ได้กำหนดงานบุญเฉลิมฉลองพระธาตุอิงฮังขึ้นใหม่ คือระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี เพราะกำหนดเดิมคือเดือนพฤศจิกายน ซึ่งอยู่ในระยะเวลาเดียวกัน

^{๑๑} สัมภาษณ์ พระอาจารย์ลำพัน ทินนเตโช, เจ้าอาวาสวัดโพธาราม, บ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต, ๒๔ มกราคม ๑๕๖๑.

^{๑๒} สัมภาษณ์ นายโพชัย จันทะวิลัย, ข้าราชการบำนาญ, บ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนเมืองวิหาน แขวงสะหวันนะเขต, ๒๕ มกราคม ๒๕๖๑.

^{๑๓} สัมภาษณ์ พระอาจารย์ปาน ปสนนธมโม, ประธานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว, เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต, ๒๔ มกราคม ๑๕๖๑.

^{๑๔} สาคิต ทิมวัฒนบรรเทิง ผศ. และคณะ, “การวิจัยศิลปะลายลาวที่ปรากฏอยู่ที่พระธาตุอิงฮัง แขวงสะหวันนะเขต”, วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - เมษายน ๒๕๕๐) : ๒-๓.

กับงานบุญพระธาตุหลวงที่นครหลวงเวียงจันทน์ ซึ่งถือเป็นงานประจำปีของชาตลาว^{๑๕} ทั้งนี้ เหตุผลที่เลื่อนก็เพราะแต่คราก่อน สมเด็จพระเจ้ามหาชีวิต หรือองค์มกุฎราชกุมาร ผู้ที่ได้รับความไว้วางพระราชหฤทัย (ต่างพระเนตร พระกรรณ) จะเสด็จมาเป็นองค์ประธานในงานบุญนมัสการพระธาตุอิงฮังเป็นประจำทุกๆ ปี^{๑๖}

สรุป พระธาตุอิงฮัง สร้างขึ้นในสมัยอาณาจักรศรีโคตรตะบอง หรือ โคตรบูรณ ประมาณ พ.ศ. ๖๐๐ ซึ่งอยู่ในสมัยพระเจ้าสุมิตธรรมวงศา ท่านสร้างขึ้นตามคำแนะนำของสมณทูตทางพระพุทธศาสนา ที่ได้เดินทางเข้ามาเผยแผ่พระพุทธศาสนาในสุวรรณภูมิ ครั้งแรกสร้างเป็นธาตุคู่เมื่อสร้างเสร็จแล้วได้จึงอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุ (กระดูกสันหลัง) ของพระพุทธเจ้า ที่อัญเชิญมาจากกรุงราชคฤห์มาประดิษฐานไว้ภายในธาตุคู่ เพื่อเป็นเครื่องหมายแทนสถานที่ปรินิพพานขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่พระองค์เสด็จปรินิพพานในป่าไม้อัง บางตำนานก็กล่าวว่าพระพุทธเจ้าได้เสด็จมาโปรดสัตว์โลก และได้รับอาราธนาให้ฉันภัตตาหารโดยการนั่งพิงต้นไม้ยังในที่นั้น ต่อมาพระเจ้าสุมิตธรรมวงศาผู้ปกครองอาณาจักรศรีโคตรตะบองจึงได้สร้างพระธาตุคู่ขึ้น เพื่อเป็นที่ระลึกถึงองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยตั้งชื่อของพระธาตุนี้ว่า พระธาตุอิงฮัง

๓.๒.๒ จุดประสงค์ของการสร้างพระธาตุอิงฮัง

จากการที่ผู้ศึกษาได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูลและได้สัมภาษณ์ พระอาจารย์ลำพัน ทินนเตโช ท่านได้กล่าวว่า พระธาตุอิงฮังเริ่มสร้างขึ้นในสมัยอาณาจักรศรีโคตรตะบองเรื่องอำนาจ พระเจ้าสุมินทรราชราชาธิราช แห่งอาณาจักรศรีโคตรตะบอง ได้วางรากฐานสร้างขึ้นตามคำแนะนำของพระเถระชาวอินเดีย เพื่อเป็นเครื่องหมายแทนสถานที่เสด็จปรินิพพานของพระพุทธเจ้า ที่ป่าไม้อัง เมืองกุสินารา ประเทศอินเดีย เมื่อสร้างเสร็จแล้วได้นำเอาพระสารีริกธาตุบรรจุไว้^{๑๗} ซึ่งสอดคล้องกับนายศาสดา พิมมะจัก ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ทรงสร้างขึ้นเป็นเครื่องหมายแสดงสถานที่ประทับนั่งของพระพุทธเจ้า คราวเสด็จมาเยี่ยมพระยาศรีโคตรตะบอง สันนิษฐานว่ามีจุดประสงค์เพื่อให้ประชาชนเห็นความสำคัญของปูชนียสถานแห่งนี้มากขึ้น จึงผูกโยงพระธาตุอิงฮังกับพระพุทธเจ้า^{๑๘} ซึ่งสอดคล้องกับนายทิดลี บุตไชยะวง ได้ให้สัมภาษณ์ว่าจุดประสงค์ของการสร้างพระธาตุอิงฮังนี้ก็เพื่อให้ชาวพุทธได้ระลึกนึกถึง

^{๑๕} สัมภาษณ์ พระอาจารย์ลำพัน ทินนเตโช, เจ้าอาวาสวัดโพธาราม, บ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต, ๒๔ มกราคม ๑๕๖๑.

^{๑๖} สัมภาษณ์ นายจันโท เทพอัสสอน, ผู้ทรงคุณวุฒิบ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต, ๒๔ มกราคม ๑๕๖๑.

^{๑๗} สัมภาษณ์ พระอาจารย์ปาน ปสนนธมโม, ประธานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต, ๒๔ มกราคม ๑๕๖๑.

^{๑๘} สัมภาษณ์ นายศาสดา พิมมะจัก, รองหัวหน้าห้องการแถลงข่าววัฒนธรรมและการท่องเที่ยว, แขวงสะหวันนะเขต, ๒๔ มกราคม ๑๕๖๑.

คุณของพระพุทธเจ้า และเป็นสัญลักษณ์ของพระพุทธศาสนาเป็นตัวแทนขององค์พระศาสดาที่ท่านได้ปรินิพพานไปแล้ว อันหนึ่งก็เพื่อให้พุทธศาสนิกชนได้มากราบสักการบูชา เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต^{๑๙}

ดังนั้น วัตถุประสงค์ของการสร้างพระธาตุอิงฮังก็เพื่อเป็นเครื่องหมายแทนสถานที่เสด็จปรินิพพานของพระพุทธเจ้า ที่ป่าไม้งิ้ว (ไม้สาละ) เมืองกุสินารา แห่งประเทศอินเดีย อีกความเชื่อหนึ่งคือการสร้างครอบสถานที่พระพุทธเจ้าเคยเสด็จมาประทับเพื่อเป็นสถานที่เคารพ ผู้วิจัยจึงพอสรุปได้ว่าจุดประสงค์ของการสร้างพระธาตุอิงฮังคือ ๑) เพื่อเป็นการบูชาคุณของพระพุทธเจ้า เพราะพระองค์เป็นผู้ทรงคุณอันประเสริฐอย่างมาก ยากที่จะพรรณนาให้สิ้นสุดได้ ๒) เพื่อบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ (กระดูกสันหลังพระพุทธเจ้า) ที่อัญเชิญมาจากกรุงราชคฤห์มาประดิษฐานไว้ภายในธาตุแห่งนี้ ๓) เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของพระพุทธศาสนา และเพื่อให้พุทธศาสนิกชนได้สักการบูชา

๓.๒.๓ การบูรณะขององค์พระธาตุอิงฮัง

พระธาตุอิงฮังเป็นพระธาตุที่เก่าแก่ และมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานหลายศตวรรษมีการเปลี่ยนอำนาจการปกครองกันมาหลายยุคหลายสมัย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันและมีการบูรณปฏิสังขรณ์หลายต่อหลายครั้งซึ่งมีรายละเอียดการบูรณปฏิสังขรณ์ ดังต่อไปนี้

ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ชนชาติลาว ตั้งภูมิลำเนาในดินแดนสุวรรณภูมิมาตั้งแต่ศตวรรษที่ ๘ แต่อำนาจทั้งหมดยังต้องแย่งชิงกับพวกขอมทางใต้และพวกมอญ ทางทิศตะวันตกคงยังต้องเป็นนครรัฐหลายรัฐ อยู่ตามร่องแม่น้ำโขงตอนกลาง คือนับเอาแต่ รัฐเชียงตุง – เชียงทองลงมา ถึงรัฐศรีโคตรตะบอง รัฐจามปาศ รัฐร้อยเอ็ดประตู ดังนี้เป็นต้น การรวบรวมรัฐต่าง ๆ ของชนชาติลาวเป็นเอกภาพปรากฏชัดเจน ในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๔ นับตั้งแต่ ค.ศ. ๑๓๔๗ หรือ พ.ศ. ๑๗๕๗ ภายใต้การการนำพาของพระเจ้าฟ้างุ้มมหาราช ที่รวบรวมเอารัฐลาวทั้งหมดเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เรียกว่าอาณาจักรล้านช้าง ในคราวที่พระองค์รวบรวมแผ่นดินล้านช้างนั้นคือ ในปี ค.ศ. ๑๓๔๙ หรือ พ.ศ. ๑๗๕๙ พระองค์ได้ยกทัพมาตีเมืองกะบอง (ศรีโคตรตะบอง)

ซึ่งขณะนั้นพระยาแปดบอเป็นผู้ครองเมือง ได้พ่ายแพ้ถึงกับถูกพระยาฟ้างุ้มฆ่าตายในสนามรบ พระยาฟ้างุ้มจึงได้แต่งตั้งพระอนุชาของพระยาแปดบอขึ้นครองเมืองแทน ในเวลานั้นพระธาตุอิงฮังตกอยู่ภายใต้การความดูแลรักษาของราชวงศ์ศรีโคตรตะบองและชาวเมืองตลอดมา^{๒๐}

^{๑๙} สัมภาษณ์ นายทิตลีย์ บุตไชยะวง, ผู้ทรงคุณวุฒิบ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต, ๒๔ มกราคม ๑๕๖๑.

^{๒๐} คำจำปา แก้วมะณี, ประวัติพระเจดีย์ – วัดสำคัญและประวัติพระครูยอดแก้ว โพนสะเม็ก, กระทรวงธรรมการ, พ.ศ. ๒๔๑๗, หน้า ๑๗.

ยังไม่มีตำนานอย่างชัดเจน แต่เข้าใจว่าพระยาที่ครองเมืองศรีโคตรตะบอง แต่ละราชการไม่เคยมีตำนานไหนกล่าวไว้ว่านับถือศาสนาอื่นนอกจากพระพุทธศาสนา ดังนั้น จึงพูดได้ว่าพระยาเมืองกะบองทุก ๆ พระองค์ทรงทำนุบำรุงพระธาตุอิงฮังมาโดยตลอด ส่วนในสมัยของพระเจ้าฟ้างุ้มมหาราช จนถึงสมัยพระเจ้าวิชุนนราช ระยะเวลาประมาณ ๑ ศตวรรษ ไม่มีบันทึกใด ๆ ที่กล่าวถึงการปฏิสังขรณ์หรือการบูรณะพระธาตุอิงฮังองค์นี้ แต่เข้าใจว่าต้องมีการปกปักรักษาในระดับท้องถิ่นสืบต่อกันมา องค์พระธาตุจึงดำรงอยู่มาจนถึงปัจจุบัน^{๒๑}

จากการสัมภาษณ์นายบุญมี ไชยะบุตร ได้กล่าวว่า ในระหว่างพวกเขมรโบราณแผ่อำนาจเข้ามาครอบครองดินแดนนี้ พระธาตุอิงฮังถูกดัดแปลงเป็นเทวสถานในศาสนาพราหมณ์หรือฮินดู และมีการสร้างต่อเติมขึ้นไปอีกชั้นหนึ่ง ทำให้องค์พระธาตุมีลักษณะเป็นทรงปราสาท หรือทรงปราสาทของเขมรโบราณ พร้อมทั้งประดับลายตกแต่งซุ้มและบานประตูทางเข้าพระธาตุ ให้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับเทพเจ้าในศาสนาพราหมณ์หรือฮินดู แต่ในครานั้นเรียกว่า “อินทรปราสาท” และอาจกลายมาเป็น “อิงฮัง” ในคราวที่ลาวมีอำนาจในเวลาต่อมา^{๒๒}

แต่เรื่องราวของพระธาตุอิงฮังปรากฏชัดเจนในประวัติศาสตร์ลาวอีกครั้ง ขึ้นในช่วงสมัยรัชกาลสมเด็จพระโพธิสาร์ราช และสมเด็จพระไชยเชษฐาธิราช โดยสมัยที่สมเด็จพระโพธิสาร์ราชเสด็จลงมาประทับที่นครเวียงจันทน์ พ.ศ. ๒๐๘๒ พระองค์เสด็จลงไปมัสการปูชนียสถานที่สำคัญในเขตเมืองกะบอง อันได้แก่ พระธาตุอิงฮัง พระธาตุศรีโคตรตะบอง พระธาตุพนม และพระธาตุโพน โดยพระองค์ได้มอบ “ข้าโอกาส” ไว้คอยดูแลรักษาพระธาตุทุก ๆ องค์ด้วย พระธาตุอิงฮังถูกสร้างต่อเติมอีกครั้ง ในสมัยสมเด็จพระไชยเชษฐาธิราช หลังจากทรงสถาปนานครเวียงจันทน์เป็นราชธานีแทนหลวงพระบาง ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๑๐๓ แล้ว ทรงดัดแปลงพระธาตุอิงฮังให้เป็นเจดีย์ในพระพุทธศาสนา โดยสร้างยอดเจดีย์ตามแบบศิลปกรรมลาวโบราณแล้วให้ทำบุญเฉลิมฉลองใหญ่ รวมทั้งได้มอบ “ข้าโอกาส” ไว้คอยดูแลรักษาองค์พระธาตุด้วย ครั้นสิ้นรัชกาลสมเด็จพระไชยเชษฐาธิราชแล้ว บรรดาภักษัตริย์ล้านช้างทุกพระองค์ ก็ได้เอาพระทัยใส่มาสักการะพระธาตุอิงฮัง พร้อมทั้งบูรณะพระธาตุอิงฮังโดยมิให้ขาดพระราชประเพณีเลย

มาถึง พ.ศ. ๒๓๓๒ สมัยที่อาณาจักรล้านช้างถูกทำลายโดยกองทัพสยามทำให้พระธาตุขาดการดูแลรักษา ปราศจากการอุปถัมภ์ค้ำชูจากผู้ปกครองลาว มีเพียงชาวบ้านในบริเวณใกล้เคียงเท่านั้น ที่ยังเคารพบูชา และถือเอาเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ดังที่เคยปฏิบัติเชื่อกันมาตั้งแต่โบราณ^{๒๓}

^{๒๑} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๒.

^{๒๒} สัมภาษณ์ นายบุญมี ไชยะบุตร, ข้าราชการบำนาญ, บ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต, ๒๖ มกราคม ๑๕๖๑.

^{๒๓} เพชรสมมอน พอนวิไลสัก, ประวัติพระธาตุอิงฮังและฮีต ๑๒ ประเพณีลาว, (แขวงคำม่วน, ม ป พ, ๒๕๔๕), หน้า ๔ – ๖.

ในปี พ.ศ. ๒๔๓๖ ฝรั่งเศสเป็นเจ้าอาณานิคมในอินโดจีน ได้เข้ามาครอบครองอาณาจักรลาวฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขง รวมถึงสว่นนเขตด้วย ในช่วงที่ฝรั่งเศสเข้าปกครองลาว เป็นเหตุให้องค์พระธาตุขาดการดูแลรักษา ถูกทอดทิ้งทำให้เป็นสถานที่รกร้าง ขาดการอุปฐากรักษา ไม่มีผู้คนเข้ามาดูแลสักการะองค์พระธาตุ ทำให้เครื่องมือต้นโพธิ์ขึ้นปกคลุมเป็นป่า และมีต้นไม้เล็กต้นไม้ใหญ่ขึ้นเกาะจับองค์พระธาตุ จนไม่สามารถมองเห็นองค์พระธาตุได้ จนกระทั่ง พ.ศ. ๒๔๗๓ สำนักฝรั่งเศสแห่งปลายบูรพทิศ ซึ่งมีศูนย์กลางอยู่ที่เมืองฮานอยประเทศเวียดนาม ส่งนักโบราณคดีเข้ามาบูรณปฏิสังขรณ์โบราณสถานทั่วราชอาณาจักรลาวรวมทั้งบูรณะองค์พระธาตุอิงฮังเพียงเล็กน้อย แต่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นต่อศิลปกรรมที่องค์พระธาตุ เช่น รูปทวารบาลถูกเปลี่ยนให้มีลักษณะใกล้เคียงรูปแบบเดิม ส่วนบานประตูพระธาตุ ซึ่งเป็นประตูไม้แกะสลักนั้น ถูกถอดไปเก็บรักษาไว้ที่หอพระแก้ว นครเวียงจันทน์ แต่ได้ทำจำลองขึ้นใหม่ทดแทน

นับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๒ หลังจากประเทศลาวได้รับเอกราชแล้ว บรรดาข้าราชการ ทหาร ตำรวจ เมืองสว่นนเขต โดยมีเจ้าแขวงสว่นนเขตเป็นประธาน พร้อมด้วยพ่อค้า ประชาชน โดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล ร่วมกันบูรณะองค์พระธาตุให้เป็นสถานที่น่าสนใจ โดยพัฒนาพื้นที่รอบองค์พระธาตุให้กว้างขวางออกไปก่อสร้างกำแพงระเบียงคด พร้อมประตูเข้าออกทั้ง ๔ ด้าน และกำหนดงานบุญเฉลิมฉลองพระธาตุขึ้นใหม่ คือระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ของทุกปีเพราะกำหนดเดิมคือเดือนพฤศจิกายน นั้น อยู่ในระยะเวลาเดียวกันกับงานบุญพระธาตุหลวงที่นครหลวงเวียงจันทน์ ซึ่งถือเป็นงานประจำปีของชาวลาว ทั้งนี้ สมเด็จพระเจ้ามหาชีวิต หรือองค์มกุฎราชกุมาร หรือผู้ที่ได้รับให้เป็นที่ไว้วางพระราชหฤทัย (ต่างพระเนตร พระกรรณ) จะเสด็จมาเป็นองค์ประธานในงานบุญนมัสการพระธาตุอิงฮังตลอดมา^{๒๔}

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๙๓ ได้มีการดัดเปลี่ยนเสวตรฉัตรยอดสุดขององค์พระธาตุ เพราะแต่ก่อนยอดของเสวตรฉัตรมีเพียง ๕ ชั้น จากนั้นจึงได้เอาแผ่นทองมาต่อเติมให้เป็น ๗ ชั้น ในเมื่อก่อนทองอยู่เสวตรฉัตรมี ๓๐ บาท จากนั้นมีผู้ที่ศรัทธามาถวายสมภารอีก ๕ บาท เป็น ๓๕ บาท ภายใต้การนำพาปฏิสังขรณ์โดย ท่านเจ้าแขวงสุนทอน ประถามะวง และยาท่านเหลื่อม ปสนนจิตโต ประธานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวงสว่นนเขตในสมัยนั้น^{๒๕}

สรุป พระธาตุอิงฮังมีการบูรณะ ๔ สมัยคือ สมัยแรก ในระหว่างพวกเขมรโบราณแผ่อำนาจเข้ามาครอบครองดินแดนลาว พระธาตุอิงฮังก็ถูกดัดแปลงให้เป็นเทวสถานในศาสนาพราหมณ์หรือฮินดู สมัยที่สอง สมัยสมเด็จพระไชยเชษฐาธิราช ท่านสร้างต่อเติมและทรงดัดแปลงพระธาตุอิงฮัง

^{๒๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๓.

^{๒๕} สัมภาษณ์ พระอาจารย์ลำพัน ทินนเตโซ, เจ้าอาวาสวัดโพธาราม, บ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสว่นนเขต, ๒๔ มกราคม ๑๕๖๑.

ให้เป็นเจดีย์ในทางพระพุทธศาสนา โดยสร้างยอดเยี่ยมตามแบบศิลปกรรมลาว สมัยที่สาม สำนักฝรั่งเศสแห่งปลายบูรพทิศ ซึ่งมีศูนย์กลางอยู่ที่เมืองฮานอยประเทศเวียดนาม ได้ส่งนักโบราณคดีเข้ามาบูรณปฏิสังขรณ์โบราณสถานทั่วราชอาณาจักรลาวรวมทั้งบูรณะองค์พระธาตุอิงฮังด้วยและได้มีการเปลี่ยนแปลงศิลปกรรมที่องค์พระธาตุ เช่น รูปทวารบาลถูกเปลี่ยนให้มีลักษณะใกล้เคียงรูปแบบเดิม ส่วนบานประตูพระธาตุซึ่งเป็นประตูไม้แกะสลักนั้น ถูกถอดไปเก็บรักษาไว้ที่หอพระแก้ว นครเวียงจันทน์ สมัยที่สี่ ได้มีการดัดเปลี่ยนเขวตวรรษสุดท้ายขององค์พระธาตุจาก ๕ ชั้น เป็น ๗ ชั้น ภายใต้การนำพาของท่านเจ้าแขวงสุนทอน ประถามะวง และยาท่านเหลื่อม ปสนุนจิตโต ประธานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวงสะหวันนะเขตในสมัยนั้น

๓.๒.๔ รูปแบบศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมขององค์พระธาตุอิงฮัง

พระธาตุอิงฮังเป็นศิลปะพุทธศาสนาแบบล้านช้างโดยแท้ ซึ่งมีลวดลายประดับประดาองค์พระธาตุล้วนเป็นลวดลายที่มีความหมายตามคติความเชื่อของศาสนาพราหมณ์ผสมพระพุทธศาสนา โดยเน้นปรัชญาของคนลาวในสมัยนั้น ผสมผสานด้วยความงามทางวิจิตรศิลป์อันมีความหมายในการโน้มน้าวเพื่อสอนสรรพสัตว์ในทางอ้อมตามพุทธปรัชญา^{๒๖}

พระธาตุอิงฮังมีขนาดความสูง ๒๕ เมตรฐานพระธาตุกว้างด้านละ ๙ เมตร องค์พระธาตุประกอบด้วยฐาน ๓ ชั้น ลดหลั่นกันเป็นลำดับ โดยฐานล่างและฐานกลางเป็นศิลปะดั้งเดิม (สมัยอาณาจักรศรีโคตรบองและอาณาจักรเขมร) ส่วนฐานบนและยอดสถูปเป็นศิลปะสมัยล้านช้าง อันเป็นสถาปัตยกรรมทรงสูงแบบก่ออิฐถือปูนประดับกระจก ลายปูนปั้นประดับกระเบื้องลงยาทั่วองค์พระธาตุ^{๒๗}

ส่วนบานประตูขององค์พระธาตุ เป็นประตูไม้แกะสลัก มีความสูง ๒.๐๓ เมตร กว้าง ๑.๖๐ เมตรรอกเลากว้าง ๑๔ เซนติเมตร เป็นงานปติมากรรมที่น่าสนใจมาก นอกจากมีการลงรักปิดทองและประดับกระจกแล้ว ลวดลายที่ประดิษฐ์มีความงดงามผิดแผกที่อื่น โดยลายทั้งสองข้างมีลักษณะไม่ซ้ำกัน มีความอ่อนช้อยเกี่ยวพันกันอย่างน่าดูในแบบลายก้านขดลักษณะออกเลาเป็นแบบบานประตูของไทย ผิดกับออกเลาของพระธาตุพนม ซึ่งเป็นแบบเดียวกับศิลปะเขมร ขอบประตูมีลายสองข้างไม่เหมือนกันการจัดลายแสดงความรู้สึกเคลื่อนไหวหมุน^{๒๘}

^{๒๖} สัมภาษณ์ นายสีประเสิด สุแพงสี, ผู้นำชุมชนบ้านดงนาคำ เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต, ๒๕ มกราคม ๑๕๖๑.

^{๒๗} สัมภาษณ์ นายอ่อนตา จันทะวง, หัวหน้าหน่วยงานคุ้มครองมรดกและวิจิตรศิลป์ แขวงสะหวันนะเขต, ๒๔ มกราคม ๑๕๖๑.

^{๒๘} สาธิต ทิมวัณนบรรเทิง ผ.ศ. และคณะ, “การวิจัยศิลปะลายลาวที่ปรากฏอยู่ที่พระธาตุอิงฮังแขวงสะหวันนะเขต”, วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - เมษายน ๒๕๕๐) : ๕ - ๘.

บ่งถึงความคิดสร้างสรรค์อย่างอิสระของนายช่างผู้ออกแบบ แต่สิ่งที่น่าสนใจของบานประตูนี้ ได้แก่ รูปสลักในช่องเล็ก ๆ ข้างละ ๔ ช่อง เป็นภาพเชิงสังวาส (Erotic Art) จึงเป็นที่สงสัยกันว่าเหตุใดพุทธสถานเช่นพระธาตุอิงฮังจึงมีรูปภาพแสดงเรื่องราวทางเพศ ซึ่งไม่พบเห็นในพุทธสถานแห่งใด มีคำอธิบายว่า ภาพเชิงสังวาสนี้ คล้ายภาพกามสูตรของอินเดีย ดังนี้

“ภาพแสดงเรื่องราวทางเพศนี้ ไม่เคยพบพุทธสถานแห่งใดมีภาพดังกล่าวมาก่อนเลยทำให้นึกถึงภาพศิลปะของอินเดียรอบโบสถ์ “กาลเทวี” และ “วิศวานาถ” ที่ ขะจุราโห (Khajuraho) ซึ่งเป็นภาพลัทธิพิศวาสอันดงามจาก “กามสูตร” ในพุทธศตวรรษที่ ๑๖ อาจจะมีอิทธิพลสืบเนื่องกันมาใน “ศิลปะตันตระ” (Tantric Art) เพราะลัทธิตันตระเกิดขึ้นในอินเดียตั้งแต่ราว พ.ศ. ๑๑๐๐ สำหรับ “พุทธตันตระ” ในลัทธิมหายาน มีความเจริญรุ่งเรืองในสมัยปาละ - เสนะ (Pala - Sena) พ.ศ. ๑๒๙๓ - ๑๗๕๐ ซึ่งเต็มไปด้วยเรื่องเวทมนตร์คาถา ความลึกลับและกามกริชาเน้นถึงการนับถือเทพี หรือเจ้าแม่ (ศักติ) เช่น รูปแสดงเมถุนระหว่างพุทธอมิตาภะกับนางดารา และอื่น ๆ ซึ่งการเผยแพร่ของลัทธิตันตระนี้เอง เป็นสาเหตุให้พระพุทธรูปศาสนาเสื่อมคลายไปจากอินเดียอันเป็นดินแดนพุทธภูมิ”

พระธาตุทางทิศตะวันออก เป็นด้านที่มีความสำคัญที่สุด อันประกอบด้วยสี่เหลี่ยมลดหลั่นกัน ๓ ชั้น เช่นเดียวกับทิศอื่น แต่สิ่งที่สำคัญโดยเฉพาะซุ้มประตูทิศนี้ คือมีรูปทรงสูงแหลมลึกกว่าทิศอื่นและปรากฏลวดลายจำหลักไม้ประดับซุ้มประตูแตกต่างจากซุ้มอื่น ประกอบด้วยลวดลายปูนปั้นประยุกต์ อาทิ ลายกาบไผ่ ลายน่องสิงห์ และลายดอกกลอย มีลักษณะเป็นลายดอกจอกประดับด้วยกระเบื้องลงยา พร้อมทั้งปรากฏด้านซดเป็นรูปกนิษฐ อันเป็นลวดลายที่ปรากฏขึ้นในระยะหลังสิ่งที่โดดเด่นอันเป็นเสน่ห์สำคัญขององค์พระธาตุได้แก่ ลวดลายจำหลักที่ซุ้มประตู อันประกอบด้วยลายบนจั่ว เป็นลายร่องประกน (จั่วประกนลูกฟัก) พร้อมทั้งมีลายประกอบที่ผูกเป็นลายเกลียวคลื่นน้ำ สื่อความหมายให้เห็นความสำคัญและอิทธิพลของลำนํ้าโขงอันเป็นสายใยที่หล่อเลี้ยงชีวิตอาณาจักรล้านช้าง โครงสร้างของลายจั่ว มีลักษณะเช่นเดียวกับลวดลายของอาณาจักรล้านนาเรียกว่าลายล่องตาผ้า (หมายถึง การเย็บผ้าจีวรของพระที่ท้าวขึ้นเสมือนรูปแนวคันนา) ลักษณะจำหลักไม้ลงรักปิดทองประดับกระจกลงยา ตรงกลางลายประดับจั่วจำหลักเป็นรูปเทพพนมถือดอกไม้อันเนื่องมาจากการมีลายเกลียวคลื่นน้ำประกอบ อันเห็นได้ว่าการผูกมัดที่มีความประสานกลมกลืนกันและการแบบลายด้วยลายหน้ากระดานทำเป็นรูปลายดอก ๔ กลีบ ลายขอบประตูจำหลักนี้ทำเป็นลายคลื่นเกลียวน้ำประกอบกับลายเม็ดประคำกำหนดไว้ที่เกาะประตู

ส่วนสำคัญที่สุดของบานประตูทิศนี้ เป็นงานประติมากรรมจำหลักไม้ประดิษฐ์ลวดลายอันวิจิตรลงรักปิดทองประดับกระจก เป็นที่เลื่องลือในความงดงามอันอ่อนช้อย มีภาพจำหลักเรื่องเกี่ยวกับการเสพสังวาสที่ไม่เคยพบในพุทธสถานล้านช้างแห่งใด เป็นที่ประหลาดใจแก่ผู้พบเห็น^{๒๙}

^{๒๙} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๕.

สันนิษฐานว่านี่คืออิทธิพลศิลปะคันถระอินเดียในพุทธศาสนาเถรวาทนิกายตันตระ ที่ได้รับอิทธิพลจากฮินดู พุทธตันตระได้ใช้ความพยายามอย่างกล้าหาญ ในการเชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโลกกับร่างกายมนุษย์ โดยถือว่าการปฏิบัติภารกิจเป็นสัญลักษณ์แห่งการเกิดโลกมหาสุขนั้น สติอยู่ในอวิยะเพศหญิง ในการที่เข้าร่วมกับฝ่ายหญิงจึงถือเป็นมหาสุข เป็นสภาวะอันประเสริฐสุดปรากฏในเพศหญิงและชาย จึงถือได้ว่าเป็นพิธีแสดงถึงการหลุดพ้นอันได้ประสบมาแล้วโดยพระโพธิสัตว์และคู่ครองของท่าน นิกายตันตระนี้อันเต็มไปด้วยเรื่องราวของเวทย์มนต์คาถา ความลึกลับ และการเสกเมถุน ซึ่งแพร่หลายเข้ามาในสมัยนั้น ปัจจุบัน บานประตูพระธาตุอิงฮังองค์จริง ได้นำไปเก็บรักษาไว้ในที่หอพิพิธภัณฑสถานชาติหอพระแก้ว กรุงเวียงจันทน์ในฐานะที่เป็นงานประติมากรรมล้ำค่าของชาติ

พระธาตุทางทิศตะวันตก ฐานชั้นล่างสร้างเป็นซุ้มมูยี่นออกมาเป็นลักษณะซุ้มเรือนแก้ว โดยมีประตูแบบอกเลาพร้อมทั้งทวารบาลอยู่กลางประตูเป็นประติมากรรมปูนปั้น พร้อมทั้งมีบริวารรับใช้อยู่ด้านล่าง บนประตุมียัทธหลังทำเป็นรูปพระราหูอมจันทร์ ประกอบด้วยลายขดแบบคลื่นน้ำเหนือทับหลังขึ้นไปมีประติมากรรมรูปพระจันทร์และพระนางดาราดำประทับนั่งอยู่บนพานะเป็นม้าส่วนเทพประจำทิศนี้อยู่ในซุ้มเรือนแก้วทั้ง ๒ ด้าน อันได้แก่ พระวรุณฐานชั้นกลางประกอบด้วยซุ้มเรือนแก้วประดิษฐานพระปางห้ามญาติ โดยมีหมู่พระวิมาน มีนกหัสดีลิงค์นั่งอยู่บนดอกบัวบานประทับอยู่ เช่นเดียวกับพระธาตุทางด้านทิศใต้ ฐานชั้นบนและยอดสถูปมีลักษณะเช่นเดียวกับพระธาตุทางด้านทิศใต้

พระธาตุทางทิศเหนือ ฐานชั้นล่างเป็นซุ้มเรือนแก้วมีมูยี่นออกมา ที่บานประตุมียัทธปกปักรักษาทำเป็นรูปพระฤๅษีตะไลโกศ (ฤๅษีหน้าเนื้อ) นั่งบนเสื่อ เหนือบานประตูทำเป็นประติมากรรมนูนสูง รูปนรสิงห์คาบนาคร ส่วนที่ยอดของซุ้มประตุมียัทธพระพุทธรูปปางปรก ประกอบด้วยซุ้มเรือนแก้วทั้ง ๒ ข้างของซุ้มกลางมีเทพรักษาประจำทิศ คือท้าวเวสสุวรรณและพระอิศานเป็นยักษ์ประจำทิศเหนือ ส่วนฐานชั้นกลาง และชั้นบน ตลอดจนสถูปมีลักษณะเช่นเดียวกับพระธาตุด้านทิศตะวันตก

พระธาตุทางทิศใต้ ฐานชั้นล่างด้านทิศใต้ของพระธาตุประกอบด้วยซุ้มประตูกลาง มีลักษณะเป็นลูกมูยี่นออกมาเป็นซุ้มเรือนแก้ว มีเครื่องยอดทรงสูงทั้ง ๓ ชั้น ลดหลั่นกันไป ซุ้มกลางของฐานชั้นแรกจะมีบานประตูทำลักษณะทึบ ลักษณะเหมือนอกเลาอันจะเห็นว่ามีประติมากรรมรูปทวารบาลอยู่กลางประตู เหนือขอบประตุมียัทธหลังเป็นรูปครุฑจับนาครเหนือขึ้นไปของซุ้มประตูทำ เป็นประติมากรรมนูนสูง รูปพระพุทธรูปปางปรกด้านข้างทั้ง ๒ ซุ้มประตูกลางจะมีซุ้มเรือนแก้วเป็นลักษณะซุ้มจระนำ มีขนาดเล็กกว่าซุ้มกลางแต่ละซุ้มจะมีเทวดาประจำทิศประดิษฐาน^{๓๐}

^{๓๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๖.

อันได้แก่ พระยม และพระหรีด ที่มุมของฐานชั้นแรกด้านบนจะทำเป็นรูปกระจิงบายศรีทั้ง ๔ มุมฐานชั้นกลางมุมของฐานชั้นบนทั้ง ๒ ด้าน เป็นเสาเม็ดทรงเหลี่ยมประดับตกแต่ง ซึ่งฐานชั้นนี้ประกอบด้วยซุ้มเรือนแก้ว อันเป็นซุ้มทางคุนหิตหรือซุ้มกรอบพัทธร์ กลางซุ้มประดิษฐานพระพุทธรูปปางห้ามญาติ ขนาดเท่าพระปางห้ามญาติที่ประดิษฐาน ณ เมืองหลวงพระบาง ซึ่งเป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ที่ได้จากอาณาจักรเขมรและถือเป็นพระคู่บ้านคู่เมืองของอาณาจักรล้านช้าง ลักษณะของซุ้มกลางเป็นศิลปะเขมร อันมีส่วนประกอบเป็นทับหลังเหนือประตูและเสาประกอบประตูด้วย นอกจากนี้ยังมีซุ้มเรือนแก้วเป็นรูปพระวิมาน โดยมีนกหัสติลิงค์ประทับนั่งบนดอกบัวบานทั้งสองข้างฐานชั้นบนประกอบด้วยซุ้มเรือนแก้วเป็นมุขเล็ก พร้อมซุ้มพระวิมานขนาดทั้ง ๒ ข้าง ส่วนมุมของฐานชั้นนี้ประดับด้วยกระจิงบายศรีทั้ง ๔ มุม ยอดบนเป็นสถูปรูปทรงพระธาตุพนม ตกแต่งด้วยกระเบื้องเคลือบบนลายปูนปั้นรูปดอกประดับประดาด้วยกระจกสีลงยาอย่างสวยงามพร้อมทั้งฉัตรประดับบนยอดสูงสุด^{๓๑}

พระธาตุอิงฮัง มีการประดับประดาด้วยองค์ประกอบทางพุทธศิลป์ ซึ่งล้วนมีความหมายตามหลักธรรมในทางพุทธศาสนา โดยเฉพาะฐานองค์พระธาตุที่ซ้อนกัน มีลักษณะเป็นสถาปัตยกรรมทรงสี่เหลี่ยมลดหลั่นกัน ๓ ชั้น เปรียบเสมือนไตรภูมิทั้งสามคือ ฐานชั้นล่าง หมายถึง กาลภพ คือ มนุษย์ ฐานชั้นกลาง หมายถึง รูปภพ คือ เทวโลก ฐานชั้นบน หมายถึง อรูปภพ คือ พรหมโลก การยกฐานขึ้น ๓ ชั้น อาจมีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการให้องค์สถูปสูงเด่นเป็นสง่า และเพื่อให้พุทธศาสนิกชนที่มองมาแต่ไกลเห็นได้ชัดเจน^{๓๒}

สรุป พระธาตุอิงฮังเป็นศิลปะแบบศาสนาพราหมณ์ผสมพระพุทธศาสนา โดยองค์พระธาตุประกอบด้วยฐาน ๓ ชั้น ลดหลั่นกันเป็นลำดับ โดยฐานล่างและฐานกลางเป็นศิลปะดั้งเดิม สมัยอาณาจักรศรีโคตรตะบองและอาณาจักรเขมร ส่วนฐานบนและยอดสถูปเป็นศิลปะสมัยล้านช้าง อันเป็นสถาปัตยกรรมทรงสูงแบบก่ออิฐถือปูนประดับกระจก ลายปูนปั้นประดับกระเบื้องลงยาทั่วองค์พระธาตุและมีการประดับประดาด้วยองค์ประกอบทางพุทธศิลป์ ซึ่งล้วนมีความหมายตามหลักธรรมในทางพุทธศาสนา โดยเฉพาะฐานองค์พระธาตุที่ซ้อนกัน มีลักษณะเป็นสถาปัตยกรรมทรงสี่เหลี่ยมลดหลั่นกัน ๓ ชั้น เปรียบเสมือนไตรภูมิทั้งสามคือ ฐานชั้นล่าง หมายถึง กาลภพ คือ มนุษย์ ฐานชั้นกลาง หมายถึง รูปภพ คือ เทวโลก ฐานชั้นบน หมายถึง อรูปภพ คือ พรหมโลก

^{๓๑} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๗.

^{๓๒} สัมภาษณ์ พระอาจารย์พูน ฐิตสพฺโธ, คณะบริหารงาน องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวงสะหวันนะเขต, ๒๔ มกราคม ๑๕๖๑.

๓.๓ อิทธิพลของพระธาตุอิงฮังที่มีต่อประชาชน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว

พระธาตุอิงฮังเป็นพระธาตุที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของประชาชนชาวแขวงสะหวันนะเขตเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้แยกออกเป็น ๗ ประเด็นหลักคือ อิทธิพลที่มีต่อพระพุทธศาสนาในประเทศลาว อิทธิพลที่มีต่อประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาในประเทศลาว อิทธิพลที่มีต่อประชาชนแขวงสะหวันนะเขตในด้านความเชื่อ อิทธิพลที่มีต่อประชาชนแขวงสะหวันนะเขตในด้านวิถีชีวิต อิทธิพลที่มีต่อประชาชนแขวงสะหวันนะเขตในด้านวัฒนธรรมประเพณี อิทธิพลที่มีต่อประชาชนแขวงสะหวันนะเขตในด้านจิตใจ อิทธิพลที่มีต่อประชาชนแขวงสะหวันนะเขตในด้านปัญญา โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๓.๓.๑ อิทธิพลของพระธาตุอิงฮังที่มีต่อพระพุทธศาสนาในประเทศลาว

พระธาตุอิงฮังมีความสำคัญต่อพระพุทธศาสนาในประเทศลาว เพราะเป็นปูชนียสถานที่สำคัญในทางพระพุทธศาสนาคือเป็นที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ (กระดูกสันหลัง) ของพระพุทธเจ้า^{๓๓} ซึ่งในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชที่ท่านได้ส่งสมณทูตทางพระพุทธศาสนา คือ พระโสณเถระและพระอุตตรเถระ เข้ามาเผยแผ่พระพุทธศาสนา ณ ดินแดนสุวรรณภูมิ ซึ่งทั้งสองท่านได้นำพระบรมสารีริกธาตุ (กระดูกสันหลัง) ของพระพุทธเจ้ามาบรรจุไว้ที่นี่เพื่อให้พุทธศาสนิกชนได้กราบสักการบูชา^{๓๔} นอกจากนี้ พระธาตุอิงฮังยังเป็นโบราณคดีและปูชนียสถานที่สำคัญของพระพุทธศาสนาอีกแห่งหนึ่งของประเทศลาว เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและสถานเรียนรู้ทางวัฒนธรรมประเพณีเชิงพุทธ ซึ่งโดยรอบองค์ของพระธาตุนั้นได้สอดแทรกไปด้วยคติธรรมคำสอนในทางพระพุทธศาสนา หากผู้ใดสามารถรู้และเข้าใจในพร้อมกันนำไปปฏิบัติก็จะทำให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต ดังนั้น ประชาชนชาวลาวจึงให้ความเคารพนับถือต่อองค์พระธาตุมาตั้งแต่อดีตจนถึง^{๓๕}

สรุป พระธาตุอิงฮังมีอิทธิพลต่อพระพุทธศาสนาในประเทศลาว เพราะเป็นปูชนียสถานที่สำคัญในทางพระพุทธศาสนาคือเป็นที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ (กระดูกสันหลัง) ของพระพุทธเจ้า พระธาตุอิงฮังยังเป็นโบราณคดีและปูชนียสถานที่สำคัญของพระพุทธศาสนาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและ

^{๓๓} สัมภาษณ์ นายน้อยวิไล กิตติลาต, ผู้นำชุมชนบ้านโนนสิม เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต, ๒๖ มกราคม ๑๕๖๑.

^{๓๔} สัมภาษณ์ พระอาจารย์ปาน ปสนนธมโม, ประธานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต, ๒๔ มกราคม ๑๕๖๑.

^{๓๕} สัมภาษณ์ นายบุญสะกอง สีทะวง, รองหัวหน้าหน่วยงานคุ้มครองมรดกและวิถีศิลป แขวงสะหวันนะเขต, ๒๔ มกราคม ๑๕๖๑.

สถานที่เรียนรู้ทางวัฒนธรรมประเพณีเชิงพุทธอีกด้วย จึงทำให้พระพุทธศาสนามีความมั่นคงในประเทศไทย

๓.๓.๒ อิทธิพลของพระธาตุอิงฮังที่มีต่อประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาในประเทศไทย

พระธาตุอิงฮังเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของพระพุทธศาสนาในประเทศไทย ตั้งแต่สมัยอดีตจนถึงปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นในยุคสมัยอาณาจักรศรีโคตรตะบองหรือสมัยพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชก็ยังให้ความสำคัญต่อองค์พระธาตุ ซึ่งเราจะเห็นได้ชัดจากการที่ผู้นำได้เอาใจใส่ดูแลคือได้ปฏิสังขรณ์องค์พระธาตุ และได้ส่งข้าราชการไปดูแลรักษาโดยไม่ให้ขาด^{๓๖} ผู้นำของชาวลาวตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันก็ยังนำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามาใช้ในการบริหารปกครองประเทศเพื่อให้สังคมได้อยู่เย็นเป็นสุข^{๓๗} ประชาชนก็มีความสัมพันธ์กับพระพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก เช่น ดำรงชีวิตของประชาชนลาวก็จะยึดถือเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในศิลปะขององค์พระธาตุมาใช้ในการดำเนินชีวิต แม้ในบางครั้งพระธาตุองค์นี้จะถูกปล่อยทิ้งร้างเพราะนั้นเป็นผลพวงมาจากภัยทางการเมือง ดังนั้น พระธาตุอิงฮังจึงมีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์ของชนชาติลาวมาแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน^{๓๘}

สรุป พระธาตุอิงฮังมีอิทธิพลต่อประวัติศาสตร์ของพระพุทธศาสนาในประเทศไทยมาก เพราะผู้นำทุกยุคสมัยของชาวลาวก็ให้ความสำคัญกับพระธาตุอิงฮังและจะนำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาใช้ในการปกครองประเทศและประชาชนก็จะนำหลักธรรมที่ปรากฏในพระธาตุอิงฮังมาใช้ในการดำเนินชีวิตโดยตลอดมา

๓.๓.๓ อิทธิพลของพระธาตุอิงฮังที่มีต่อประชาชนแขวงสะหวันนะเขตในด้านความเชื่อ

จากการที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์ประชาชนแขวงสะหวันนะเขต ได้พบว่าประชาชนมีความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องพระธาตุอิงฮังที่แตกต่างกันออกไปดังที่ได้สัมภาษณ์ พระอาจารย์ลำพัน ทินนเตโช ท่านได้กล่าวว่า ประชาชนที่เข้ามาสักการะขอพรจากหลวงปู่พระธาตุ ส่วนมากเชื่อและศรัทธา มีความซาบซึ้ง และตระหนักถึงคุณค่าต่อองค์พระธาตุ ทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำมา

^{๓๖} สัมภาษณ์ นายสาดสะดา พิมมะจัก, รองหัวหน้าห้องการแถลงข่าววัฒนธรรมและการท่องเที่ยว แขวงสะหวันนะเขต, ๒๔ มกราคม ๑๕๖๑.

^{๓๗} สัมภาษณ์ นางอวน พะจันสิตติ, ประชาชนบ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพมิหาน แขวงสะหวันนะเขต, ๒๕ มกราคม ๑๕๖๑.

^{๓๘} สัมภาษณ์ นายพงสะหวัด แก้วไชยะมงคล, ประชาชนบ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพมิหาน แขวงสะหวันนะเขต, ๒๕ มกราคม ๑๕๖๑.

เพราะพระธาตุอิงฮังเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวสะหวันนะเขต^{๓๙} ซึ่งสอดคล้องกับนายหนอแก้ว แก้วมะณี ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ประชาชนส่วนมากจะเชื่อว่าพระธาตุอิงฮังมีความศักดิ์สิทธิ์และสามารถตอบสนองความต้องการของตัวเองได้ เช่น มีครอบครัวหนึ่งแต่งงานกันมาเป็นสิบ ๆ ปี แต่ไม่เคยมีบุตรด้วยกันพอได้มาบนบานศาลกล่าวกับพระธาตุอิงฮังแล้วก็ได้จะสมหวังดังปรารถนา ตามที่ตัวเองขอ บางคนสุขภาพไม่แข็งแรงเมื่อไปขอพรก็จะหายจากโรคร้ายที่ตัวเองเป็นอยู่^{๔๐} ซึ่งสอดคล้องกับนางนง จันทะวิไล ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ส่วนมากผู้คนที่เข้ามาสักการะองค์พระธาตุไม่ว่าจะเป็นคนลาวหรือชาวต่างชาติจะมีความเชื่อว่า ถ้าได้มากราบขอพรจากหลวงปู่พระธาตุอิงฮังแล้ว จะทำให้ชีวิตดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องหน้าที่การงานก็จะดีขึ้น ทำให้มีศุภผลบรรดาลศักดิ์ ไม่ว่าจะเป็นทำการค้าขายก็จะประสบผลสำเร็จ สมหวังดังที่ตนปรารถนาทุกอย่าง^{๔๑}

สรุป พระธาตุอิงฮังเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวสะหวันนะเขต ประชาชนที่มากราบองค์พระธาตุเชื่อว่าถ้าได้มาขอพรจากองค์พระธาตุแล้วทำให้รู้สึกสบายใจ ทำให้เขาเกิดแรงจูงใจในการทำ ความดี และยังเชื่อว่าถ้าได้มาขอพรจากองค์พระธาตุอิงฮังแล้วจะทำให้ชีวิตของตนเองนั้นดีขึ้นไม่ว่าจะเป็นในด้านหน้าที่การงานหรือเรื่องความรักรวมทั้งเรื่องอาชีพการงานด้วย นอกจากนี้ ยังเชื่อว่าการได้ กราบสักการะพระธาตุอิงฮังจะทำให้ทำมาค้าขายได้กำไรไม่ถูกเอาเปรียบ ไม่ถูกรบกวนทำร้าย เพราะมีความเชื่อที่ว่าพระพุทธรูปเจ้าเสด็จมาพิงต้นไม้นี้

๓.๓.๔ อิทธิพลของพระธาตุอิงฮังที่มีต่อประชาชนแขวงสะหวันนะเขตในด้านวิถีชีวิต

พระธาตุอิงฮังเป็นโบราณสถานที่สำคัญแห่งหนึ่งในแขวงสะหวันนะเขต ซึ่งรัฐบาล สปป. ลาว ประกาศให้เป็นมรดกวัฒนธรรมประวัติศาสตร์ระดับชาติในปี ค.ศ. ๑๙๙๓ (พ.ศ. ๒๕๓๖) ต่อมาในปี ค.ศ. ๑๙๙๙ – ๒๐๐๐ (พ.ศ. ๒๕๔๒ – ๒๕๔๓) รัฐได้ประกาศให้ลาวเป็นปีท่องเที่ยว โดยการโฆษณาประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในทั่วประเทศ และในปี ค.ศ. ๒๐๐๗ (พ.ศ. ๒๕๕๐) แผนกแถลงข่าววัฒนธรรมแขวงสะหวันนะเขต ได้เลือกหมู่บ้าน ธาตุอิงฮังเป็นหมู่บ้านวัฒนธรรม ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมามีผลต่อชุมชนหมู่บ้านธาตุอิงฮังหลายด้าน เช่น การดูแลรักษา การบริหารจัดการธาตุอิงฮังและการดำเนินวิถีชีวิตของพระสงฆ์และชาวบ้านเนื่องจาก

^{๓๙} สัมภาษณ์ พระอาจารย์ลำพัน ทินนเตโช, เจ้าอาวาสวัดโพธิธรรม บ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต, ๒๔ มกราคม ๑๕๖๑.

^{๔๐} สัมภาษณ์ นายหนอแก้ว แก้วมะณี, ประชาชนบ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะ เขต, ๒๔ มกราคม ๑๕๖๑.

^{๔๑} สัมภาษณ์ นางนง จันทะวิไล, ประชาชนบ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต, ๒๕ มกราคม ๑๕๖๑.

ธาตุอิงฮังกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญในชุมชน จึงทำให้นักท่องเที่ยวทั้งภายในและต่างประเทศ ได้รับรู้และมาเที่ยวชมพระธาตุอิงฮังเป็นจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ^{๔๒}

พระธาตุอิงฮังมีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของชาวสะหวันนะเขตเป็นอย่างมาก ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ทั้งทางด้านการปกครองท้องถิ่น เศรษฐกิจขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม ประชาชนส่วนมากจะศรัทธาต่อองค์พระธาตุเป็นอย่างมาก^{๔๓} ในทุก ๆ วันก็จะมีประชาชนนำดอกไม้ ธูปเทียนและขันหมากเบ็ง (พานบายศรี) เข้ามาสักการบูชาขององค์พระธาตุทุกวันและไม่ว่าจะทำการใดก็ตามต้องมีการบอกกล่าวหรือมาบนบานสารกล่าวต่อองค์พระธาตุ เช่น การขึ้นบ้านใหม่ การสร้างครอบครัวใหม่^{๔๔} เมื่อไม่มีบุตรก็มาขอให้มีบุตร เมื่อมีบุตรก็ต้องเอาไปฝากเป็นลูกขององค์พระธาตุ เมื่อลูกโตขึ้นมาเรียนจบแล้วก็มาบนบานสารกล่าวให้ลูกได้รับราชการ คนที่ได้เข้ารับราชการก็มาขอให้ได้เลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่ง ชาวบ้านธาตุอิงฮังเองเมื่อถึงฤดูทำการเกษตรก่อนที่จะลงทำไร่ทำนาต้องบอกกล่าวกับหลวงปู่พระธาตุเพื่อให้ฝนตกต้องตามฤดูกาลและขอให้การประกอบอาชีพของชาวบ้านเป็นไปอย่างราบรื่นและเพื่อเป็นการเสี่ยงทาย โดยขอเทวดาที่อยู่ในองค์พระธาตุให้ช่วยเป็นสื่อให้พญาแถนทำให้ฝนฟ้าตกต้องตามฤดูกาลและได้รับผลผลิตตามที่ตนเองต้องการ^{๔๕}

สรุป พระธาตุอิงฮังมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของประชาชนชาวสะหวันนะเขตเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นงานมงคลหรืออวมงคลก็ต้องไปบอกกล่าวต่อองค์ธาตุ พระธาตุอิงฮังยังเป็นสถานที่ท่องเที่ยวของผู้ที่สนใจในลักษณะของการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์กับพระพุทธศาสนากับประวัติศาสตร์ และความเป็นเอกลักษณ์ องค์ความรู้เป็นเครื่องดึงดูดจิตใจของประชาชนชาวสะหวันนะเขต เพราะฉะนั้นประชาชนจึงมีความผูกพันมีความใกล้ชิดต่อองค์พระธาตุอิงฮังเป็นอย่างมาก โดยมีวิถีชีวิตที่ผูกพันอยู่กับพระธาตุอิงฮังมาตั้งแต่เกิด

๓.๓.๕ อิทธิพลของพระธาตุอิงฮังที่มีต่อประชาชนแขวงสะหวันนะเขตในด้านวัฒนธรรมประเพณี

ประเทศลาวได้รับอิทธิพลวัฒนธรรมประเพณีมาจากพระพุทธศาสนาเป็นส่วนใหญ่ในนั้น รวมถึงประชาชนชาวแขวงสะหวันนะเขตด้วย ซึ่งมีวัดและพระธาตุเป็นศูนย์รวมจิตใจและมี

^{๔๒} พระศรีธาตุ สิงห์ประทุม, “บทบาทพระสงฆ์ในชุมชนบ้านธาตุอิงฮัง แขวงสะหวันนะเขต สปป. ลาว”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต* (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๕), หน้า ๑๕๐.

^{๔๓} สัมภาษณ์ นายโพชัย จันทะวิลัย, ข้าราชการบำนาญ บ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนเมืองวิหาน แขวงสะหวันนะเขต, ๒๕ มกราคม ๒๕๖๑.

^{๔๔} สัมภาษณ์ นายคำดี พัดถิ่นทอง, ประชาชนบ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนเมืองวิหาน แขวงสะหวันนะเขต, ๒๔ มกราคม ๒๕๖๑.

^{๔๕} สัมภาษณ์ นายเลียบ แก้วอิงฮัง, ประชาชนบ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนเมืองวิหาน แขวงสะหวันนะเขต, ๒๕ มกราคม ๒๕๖๑.

ความสำคัญต่อประชาชนเป็นอย่างมากเห็นได้จากการจัดงานบุญประเพณีต่างๆ ของประชาชนชาวแขวงสะหวันนะเขตที่ใช้วัดเป็นศูนย์รวมในการประกอบพิธีกรรมต่างๆ โดยมีพระสงฆ์เป็นผู้นำประกอบพิธีกรรมในงานบุญนั้นๆ วัฒนธรรมประเพณีที่ชาวแขวงสะหวันนะเขตยึดถือปฏิบัติมา อันเป็นการสืบทอดจากบรรพบุรุษได้รับการเรียนรู้จากแนวทางพระพุทธศาสนาตามที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือ บุญจารีตประเพณี ๑๒ เดือน ของประชาชนแขวงสะหวันนะเขต โดยมีพระธาตุอิงฮังเป็นศูนย์รวมจิตใจ

ในด้านวัฒนธรรมประเพณีนั้นวัดโพธารามหรือพระธาตุอิงฮังก็เป็นอีกสถานที่ที่เป็นศูนย์พลังชาวพุทธที่เป็นสถานที่รวมจิตใจของประชาชนชาวแขวงสะหวันนะเขต ในการสืบสานประเพณี ฮีต ๑๒ ครอง ๑๔ ในวัฒนธรรมประเพณีของชาวแขวงสะหวันนะเขต^{๖๖} งานบุญเฉลิมฉลองพระธาตุอิงฮังก็เป็นวัฒนธรรมประเพณีหนึ่งที่ประชาชนชาวแขวงสะหวันนะเขตให้ความสำคัญและเป็งานใหญ่ระดับประเทศ งานบุญนมัสการพระธาตุอิงฮังนั้น จะจัดขึ้นภายในระหว่างเดือนธันวาคมของทุก ๆ ปี โดยหน่วยงานภาครัฐและเอกชนได้ร่วมกันจัดขึ้นรวมถึงสถาบันการศึกษาทุกภาคส่วนได้พร้อมใจกันอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามที่มีต่อพระธาตุอิงฮัง^{๖๗}

ซึ่งถือว่าเป็นพระธาตุคู่บ้านคู่เมืองประจำแขวงสะหวันนะเขตและยังเป็นปูชนียสถานที่สำคัญของประเทศลาว ซึ่งประชาชนรวมถึงนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเพื่อสักการบูชาองค์พระธาตุอิงฮัง นอกจากจะได้ชมความสวยงามขององค์พระธาตุแล้วยังได้สัมผัสกับวัฒนธรรมประเพณีที่สวยงามซึ่งภายในงานจะมีหรรสพเพื่อให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาร่วมงานได้รับความสุขกายและสุขใจนอกจากจะได้ทำบุญส่งผลให้เกิดความสุขทางใจแล้วยังได้เพลิดเพลินไปกับมหรสพภายในงานด้วย^{๖๘} โดยกิจกรรมเหล่านี้เป็นการเสริมสร้างความสามัคคีของประชาชนชาวพุทธที่ได้แสดงออกถึงความศรัทธาในพระพุทธศาสนา เพราะวัฒนธรรมและเพณีที่ดีงามเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ได้มาจากพระพุทธศาสนา ตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันประชาชนได้ร่วมกันอนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่มาจนถึงทุกวันนี้ สิ่งหนึ่งที่สำคัญคือความศรัทธาที่เป็นตัวเชื่อมโยงพระพุทธศาสนาเข้ากับวิถีชีวิตของประชาชนจึงทำให้เกิดมีวัฒนธรรมประเพณีได้ในปัจจุบัน^{๖๙} ฉะนั้น หน่วยงานภาครัฐร่วมถึงสถานศึกษาควรให้

^{๖๖} สัมภาษณ์ นายคำดี พัดถิ่นทอง, ประชาชนบ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต, ๒๔ มกราคม ๑๕๖๑.

^{๖๗} สัมภาษณ์ นายอ่อนตา จันทะวง, หัวหน้าหน่วยงานคุ้มครองมรดกและวิจิตรศิลป์ แขวงสะหวันนะเขต, ๒๔ มกราคม ๑๕๖๑.

^{๖๘} สัมภาษณ์ นายพงสะหวัด แก้วไชยะมงคล, ประชาชนบ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต, ๒๕ มกราคม ๑๕๖๑.

^{๖๙} สัมภาษณ์ นายสีประเส็ด สุแพงสี, ผู้นำชุมชนบ้านดงนาคำ เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต, ๒๕ มกราคม ๑๕๖๑.

ความสำคัญกับการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีที่ดั่งามเหล่านี้ให้คงอยู่กับสังคมโดยการปลูกฝังเยาวชนให้รู้จักจารีตประเพณีเกี่ยวกับองค์พระธาตุ เพื่อให้เกิดความเคารพในสถานที่ซึ่งถือว่าเป็นปูชนียสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา^{๕๐} เมื่อเดินทางเข้าไปทุกคนจะต้องปฏิบัติตนด้วยความสำรวมกาย วาจา และใจ เพราะมีความเชื่อว่าพระธาตุหรือเจดีย์นั้นเป็นสถานที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหากเราแสดงความเคารพก็เปรียบเสมือนการได้กระทำต่อหน้าพระพักตร์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในขณะที่เดียวกันหากเราแสดงออกในทางตรงกันข้ามก็เปรียบเสมือนได้กระทำต่อหน้าพระองค์เหมือนกัน ฉะนั้น จึงมีความเชื่อว่าหากเราเข้าไปสู่สถานที่สำคัญเหล่านี้เราจึงควรแสดงออกซึ่งความเคารพนอบน้อม เป็นต้น^{๕๑}

สรุป พระธาตุอิงฮังมีอิทธิพลต่อประชาชนชาวแขวงสะหวันนะเขตในด้านวัฒนธรรมประเพณีเป็นอย่างมาก ซึ่งจะเห็นได้จากการจัดงานบุญประเพณีต่างๆ เช่น งานบุญเฉลิมฉลององค์พระธาตุที่จัดขึ้นในเดือนธันวาคมของทุก ๆ ปี ประชาชนที่เข้ามากราบสักการบูชาขององค์พระธาตุนั้นจะมีวัฒนธรรมประเพณีการแต่งกายเป็นเอกลักษณ์ของตัวเองคือถ้าเป็นสุภาพสตรีก็จะใส่ผ้าถุงถ้าเป็นสุภาพบุรุษก็จะแต่งตัวสุภาพเรียบร้อย เพื่อแสดงถึงความเคารพต่อองค์พระธาตุและบ่งบอกถึงวัฒนธรรมอันดีงามของประชาชนชาวแขวงสะหวันนะเขต ซึ่งสิ่งนี้ก็จะเป็นการสร้างคุณค่าทางด้านจิตใจโดยมีพระธาตุเป็นศูนย์กลางของวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ และส่งเสริมความสามัคคีให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในสังคม อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมและรักษาเอกลักษณ์ที่ดั่งาม เป็นการรักษาวัฒนธรรมประเพณีให้คงอยู่ต่อไป

๓.๓.๖ อิทธิพลของพระธาตุอิงฮังที่มีต่อประชาชนชาวแขวงสะหวันนะเขตในด้านจิตใจ

พระธาตุอิงฮังเป็นพระธาตุที่ประชาชนชาวแขวงสะหวันนะเขตรักและหวงแหนมากที่สุดไม่ว่าประเทศจะตกอยู่ภายใต้การปกครองของใครก็ตามประชาชนชาวแขวงสะหวันนะเขตก็จะช่วยกันปกป้องคุ้มครองไม่ให้ใครเข้ามาทำสิ่งที่ไม่ดีไม่งามต่อองค์พระธาตุได้ ซึ่งในบริเวณรอบล้อมองค์พระธาตุนั้นจะถือว่าเป็นเขตพิเศษห้ามมิให้สุภาพสตรีเข้าไปกราบสักการะอยู่ข้างใน แต่สุภาพบุรุษเข้าไปกราบสักการะอยู่ข้างในได้^{๕๒} ดังนั้น ประชาชนชาวแขวงสะหวันนะเขตจะมีความผูกพันและศรัทธาต่อองค์พระธาตุเป็นอย่างมาก เพราะถือว่าเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์และเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจของประชาชน ผู้คนส่วนถ้าได้มากราบองค์พระธาตุแล้วจะทำให้เกิดความสุขสบายใจและมีแรงจูงใจให้ทำ

^{๕๐} สัมภาษณ์ นายพมมา วิไลวง, ข้าราชการบำนาญ บ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต, ๒๖ มกราคม ๑๕๖๑.

^{๕๑} สัมภาษณ์ พระอาจารย์ปาน ปสนนธมโม, ประธานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต, ๒๔ มกราคม ๑๕๖๑.

^{๕๒} สัมภาษณ์ นายไค วงโซคำ, ประชาชนบ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต, ๒๔ มกราคม ๑๕๖๑.

ความดี^{๕๓} ไม่จะเดินทางไป ณ แห่งหนตำบลใดก็จะระลึกถึงองค์พระธาตุอยู่เสมอเพื่อขอให้ท่านปกป้องคุ้มครองไม่ให้เกิดภัยอันตรายใด ๆ ในการเดินทาง เมื่อเข้าไปในเขตขององค์พระธาตุก็จะให้ความเคารพอ่อนน้อมด้วยการแสดงออกทางกายคือ การแต่งตัวให้เรียบร้อย การแสดงออกทางวาจาคือใช้วาจาที่สุภาพ และการแสดงออกทางใจคือจะคิดแต่สิ่งที่ดี ๆ^{๕๔}

สรุป พระธาตุอิงฮังมีอิทธิพลต่อประชาชนแขวงสะหวันนะเขตทางด้านจิตใจมากเพราะประชาชนจะมีความรักและหวงแหนต่อองค์พระธาตุมาก ไม่ว่าประเทศจะตกอยู่ภายใต้การปกครองของของใครก็ตาม ประชาชนก็จะช่วยกันปกป้องคุ้มครองไม่ให้ใครเข้ามาทำสิ่งที่ไม่ดีไม่งามต่อองค์พระธาตุได้ ซึ่งจะมีความผูกพันอย่างซาบซึ้งต่อองค์พระธาตุอิงฮัง ไม่ว่าจะเดินทางไป ณ แห่งหนตำบลใดก็จะระลึกถึงองค์พระธาตุอยู่เสมอเพื่อขอให้ท่านปกป้องคุ้มครองไม่ให้เกิดอันตรายใด ๆ

๓.๓.๗ อิทธิพลของพระธาตุอิงฮังที่มีต่อประชาชนแขวงสะหวันนะเขตในด้านปัญญา

พระธาตุอิงฮังเป็นปูชนียสถานที่สำคัญของประชาชนชาวสะหวันนะเขตและเป็นศูนย์รวมวัฒนธรรมประเพณีทั้งยังเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของพุทธศาสนิกชนคนลาวทั้งหลาย พระธาตุอิงฮังเป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เพราะพระธาตุอิงฮังมีประวัติความเป็นมาที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ชาติลาวมาโดยตลอดนับตั้งแต่การรวบรวมอาณาจักรล้านช้างจนกลายเป็นประเทศลาวในปัจจุบัน และยังเกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมาของพระพุทธศาสนาที่เข้ามาในประเทศลาว^{๕๕} พระธาตุอิงฮังยังมีการประดับประดาด้วยองค์ประกอบทางพุทธศิลป์ ซึ่งล้วนมีความหมายตามหลักธรรมในทางพุทธศาสนา โดยเฉพาะฐานองค์พระธาตุที่ซ้อนกัน มีลักษณะเป็นสถาปัตยกรรมทรงสี่เหลี่ยมลดหลั่นกัน ๓ ชั้นเปรียบเสมือนไตรภูมิทั้งสามคือ ฐานชั้นล่างหมายถึง กาลภพ คือ มนุษย์ ฐานชั้นกลางหมายถึง รูปภพ คือ เทวโลก ฐานชั้นบนหมายถึง อรูปภพ คือ พรหมโลก^{๕๖} พุทธศิลป์เหล่านั้นล้วนแล้วแต่เป็นการให้ความรู้ และให้เราความเข้าใจโดยการตระหนักในคุณค่าขององค์พระธาตุ โดยให้เราเห็นความสำคัญที่จะอนุรักษ์พุทธสถานและนัยของพุทธธรรมอันเป็นที่มาของพุทธศิลป์นั้น เป็นการเรียนรู้และเพิ่มประสบการณ์ปรับเปลี่ยนทัศนคติ การถ่ายทอดหลักธรรมของพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาปัญญาผ่าน

^{๕๓} สัมภาษณ์ นายน้อยวิไล กิตติลาต, ผู้นำชุมชนบ้านโนนสิม เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต, ๒๖ มกราคม ๑๕๖๑.

^{๕๔} สัมภาษณ์ นายสีประเส็ด สุแพงสี, ผู้นำชุมชนบ้านดงนาคำ เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต, ๒๕ มกราคม ๑๕๖๑.

^{๕๕} สัมภาษณ์ นายเลียบ แก้วอิงฮัง, ประชาชนบ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต, ๒๕ มกราคม ๑๕๖๑.

^{๕๖} สัมภาษณ์ พระอาจารย์ปาน ปสนนธมโม, ประธานองค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต, ๒๔ มกราคม ๑๕๖๑.

สุนทรียภาพของพุทธศิลป์ที่ปรากฏอยู่ในองค์พระธาตุ^{๕๗} ซึ่งสอดแทรกค่านิยม แนวคิด วิถีชีวิต คติธรรมต่างๆ ตลอดถึงการเป็นรูปแบบหนึ่งของการสื่อสารคุณค่ามรดกทางพุทธศิลป์และนัยของพุทธธรรม^{๕๘} ฉะนั้นการที่ได้มากราบสักการะองค์พระธาตุก็เป็นการสร้างคุณค่าทางจิตใจให้แก่ตัวเราโดยมีพระธาตุเป็นศูนย์กลางของวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ ทั้งยังจะเป็นการส่งเสริมความสามัคคีของประชาชนชาวแขวงสะหวันนะเขตให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและเป็นการรักษาเอกลักษณ์ที่ดีงามเป็นการรักษาวัฒนธรรมประเพณีให้คงอยู่ และจะเป็นการถ่ายทอดคุณธรรม ความรู้ ความเข้าใจในการสร้างปัญญาโดยการพัฒนาศักยภาพของประชาชนชาวแขวงสะหวันนะเขต และยังสามารถทะนุบำรุงพระศาสนาโดยการศึกษาหลักธรรมประเพณีและพิธีกรรมทางศาสนาให้เป็นไปตามหลักธรรมคำสอนเพื่อการปฏิบัติที่ถูกต้อง ตลอดจนถึงการเผยแผ่และปกป้องพระศาสนาปลูกฝังจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมในสังคมชาวพุทธ^{๕๙} ซึ่งประชาชนชาวแขวงสะหวันนะเขตได้มีการสืบทอดความเชื่อที่ต่อเนื่องกันมาตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบันเกี่ยวกับการสักการบูชาองค์พระธาตุอิงฮังอันเป็นสถานที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ (กระดูกสันหลัง) ของพระพุทธเจ้านั้นว่า จะนำมาความสุข ความเจริญ อีกทั้งอานิสงส์ผลบุญจากการบูชาและสร้างกุศลกับพระธาตุนั้นใหญ่มาก ด้วยอานุภาพความศักดิ์สิทธิ์ของพระธาตุจะทำให้เกิดสิริมงคลในชีวิต^{๖๐}

สรุป พระธาตุอิงฮังมีอิทธิพลต่อประชาชนชาวแขวงสะหวันนะเขตในด้านปัญญาคือองค์พระธาตุอิงฮังเป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ไม่ว่าจะเป็นประวัติความเป็นมาขององค์พระธาตุหรือจะเป็นประวัติศาสตร์ชาติลาว พระธาตุอิงฮังยังเป็นสถานที่ศึกษาทางศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมแบบผสมผสานคือ ศาสนาพราหมณ์ – ฮินดูผสมผสานพุทธศาสนา โดยมีการสร้างมาหลายยุคหลายสมัยและสุดท้ายก็ถูกดัดแปลงมาเป็นศิลปะแบบพุทธ ซึ่งรอบองค์พระธาตุเองก็จะเป็นสถาปัตยกรรมแบบพุทธซึ่งล้วนมีความหมายตามหลักธรรมในทางพุทธศาสนา ดังนั้น จึงถือได้ว่าพระธาตุอิงฮังเป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสติปัญญาอย่างแท้จริง

^{๕๗} สัมภาษณ์ นายบุญสะกอง สีทะวง, รองหัวหน้าหน่วยงานคุ้มครองมรดกและจิตรศิลป์ แขวงสะหวันนะเขต, ๒๔ มกราคม ๑๕๖๑.

^{๕๘} สัมภาษณ์ นายจันโท เทพอักษรอน, ผู้ทรงคุณวุฒิบ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต, ๒๔ มกราคม ๑๕๖๑.

^{๕๙} สัมภาษณ์ พระอาจารย์พูน ฐิตสพฺโธ, คณะบริหารงาน องค์การพุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว แขวงสะหวันนะเขต, ๒๔ มกราคม ๑๕๖๑.

^{๖๐} สัมภาษณ์ นายโพชัย จันทะวิลัย, ข้าราชการบำนาญ บ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนเมืองวิหาน แขวงสะหวันนะเขต, ๒๕ มกราคม ๒๕๖๑.

๓.๔ สรุป

พระธาตุอิงฮังตั้งอยู่ที่บ้านธาตุอิงฮัง เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต พระธาตุอิงฮังห่างจากตัวเมืองไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ตามถนนสายทางหมายเลข ๙ สะหวันนะเขต-เซโน ประมาณ ๑๒ กิโลเมตร แล้วเลี้ยวขวาเข้าไปหาพระธาตุ ประมาณ ๓ กิโลเมตร พระธาตุอิงฮังมีบริเวณพื้นที่ราบลุ่มและกว้างขวาง สูงลาดเอียงมาทางทิศตะวันตก อยู่ทางทิศใต้ของหมู่บ้านธาตุอิงฮัง มีหน่วยงานภาครัฐทั้งหมด ๕ หน่วยงาน และมีสถานที่สำคัญที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือหลายแห่ง นอกจากนี้ ยังมีพื้นที่ปลูกสร้างอาคารบ้านเรือนและเรือนสวนไร่นาของชาวบ้านเป็นจำนวนมาก และสภาพสังคมของชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงกับพระธาตุอิงฮัง ส่วนมากจะเป็นสังคมแบบเกษตรกร ผู้คนส่วนใหญ่ทำอาชีพเกษตรกรเป็นสังคมที่กำลังพัฒนาไปเป็นสังคมเมือง ประชาชนส่วนมากนับถือพระพุทธศาสนา โดยมีพระธาตุอิงฮังเป็นศูนย์รวมทางวัฒนธรรมประเพณีและที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ มีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีวัฒนธรรมอันดีงามเป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง

พระธาตุอิงฮังสร้างขึ้นในสมัยอาณาจักรศรีโคตรตะบองหรือโคตรบูรณ ประมาณ พ.ศ. ๔๐๐ ซึ่งอยู่ในสมัยพระเจ้าสุมิตธรรมวงศา ท่านสร้างขึ้นตามคำแนะนำของสมณทูตทางพระพุทธศาสนา ที่ได้เดินทางเข้ามาเผยแผ่พระพุทธศาสนาในสุวรรณภูมิ ครั้งแรกสร้างเป็นธาตุกู่เมื่อสร้างเสร็จแล้ว จึงอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุ (กระดูกสันหลัง) ของพระพุทธเจ้าที่อัญเชิญมาจากกรุงราชคฤห์มาประดิษฐานไว้ภายในธาตุกู่ เพื่อเป็นเครื่องหมายแทนสถานที่ปรินิพพานขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่พระองค์เสด็จปรินิพพานในป่าไม้อัง บางตำนานก็กล่าวว่าพระพุทธเจ้าได้เสด็จมาโปรดสัตว์โลก และได้รับอาราธนาให้ฉันภัตตาหารโดยการนั่งพิงต้นไม้อังในที่นั้น ต่อมาพระเจ้าสุมิตธรรมวงศาผู้ปกครองอาณาจักรศรีโคตรตะบองจึงได้สร้างพระธาตุกู่ขึ้น เพื่อเป็นที่ระลึกถึงองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเครื่องหมายแทนสถานที่เสด็จปรินิพพานของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ป่าไม้อัง เมืองกุสินารา ที่ประเทศอินเดีย อีกนัยหนึ่งก็เพื่อเป็นการบูชาคุณของพระพุทธเจ้า เพราะพระองค์เป็นผู้ทรงคุณอันประเสริฐอย่างมาก ยากที่จะพรรณนาให้สิ้นสุดได้และเพื่อบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ (กระดูกสันหลังพระพุทธเจ้า) ที่อัญเชิญมาจากกรุงราชคฤห์มาประดิษฐานไว้ภายในธาตุแห่งนี้ เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของพระพุทธศาสนาและเพื่อให้พุทธศาสนิกชนได้สักการบูชา

พระธาตุอิงฮังมีการบูรณะ ๔ สมัยคือ สมัยแรก ในระหว่างพวกเขมรโบราณแผ่อำนาจเข้ามาครอบครองดินแดนลาว สมัยที่สอง คือ สมัยสมเด็จพระไชยเชษฐาธิราช ท่านสร้างต่อเติมและทรงดัดแปลงพระธาตุอิงฮังให้เป็นเจดีย์ในทางพระพุทธศาสนา สมัยที่สาม คือ สมัยฝรั่งเศสปกครองลาว สมัยที่สี่ คือ ได้มีการดัดเปลี่ยนเศวตฉัตรยอดสุดขององค์พระธาตุจาก ๕ ชั้น เป็น ๗ ชั้น ภายใต้การนำพาของท่านเจ้าแขวงสุนทอน ประจักษ์มวง และยาท่านเหลื่อม ปสนนจิตโต พระธาตุอิงฮังเป็นศิลปะแบบศาสนาพราหมณ์ผสมพระพุทธศาสนา โดยองค์พระธาตุประกอบด้วยฐาน ๓ ชั้น ลดหลั่น

กันเป็นลำดับ โดยฐานล่างและฐานกลางเป็นศิลปะดั้งเดิม สมัยอาณาจักรศรีโคตรบองและอาณาจักรเขมร ส่วนฐานบนและยอดสถูปเป็นศิลปะสมัยล้านช้าง อันเป็นสถาปัตยกรรมทรงสูงแบบกอธิคกือปูนประดับกระจก ลายปูนปั้นประดับกระเบื้องลงยาทั่วองค์พระธาตุและมีการประดับประดาด้วยองค์ประกอบทางพุทธศิลป์

พระธาตุอิงฮังมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของประชาชนชาวสะหวันนะเขตใน ๗ ด้านคือ อิทธิพลทางด้านพระพุทธศาสนา คือ เป็นปูชนียสถานที่สำคัญในทางพระพุทธศาสนา เป็นที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ (กระดูกสันหลัง) ของพระพุทธเจ้า และยังเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและสถานที่เรียนรู้ทางวัฒนธรรมประเพณีเชิงพุทธ อิทธิพลทางด้านประวัติศาสตร์คือ ประวัติความเป็นมาของพระธาตุอิงฮังและประวัติศาสตร์ชาติลาวจะมีความเชื่อมโยงกันมานับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ความสำคัญทางด้านจิตใจคือ เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนชาวสะหวันนะเขต เมื่อได้มากราบองค์พระธาตุแล้วทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำความดี อิทธิพลทางด้านวิถีชีวิตคือ ประชาชนชาวสะหวันนะเขต ไม่ว่าจะจัดเป็นงานมงคลหรืออวมงคลก็ต้องมาบอกกล่าวต่อองค์ธาตุ อิทธิพลทางด้านวัฒนธรรมประเพณีคือ เป็นศูนย์กลางของวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ โดยเฉพาะการจัดงานบุญเฉลิมฉลองพระธาตุอิงฮังเป็นต้น ประชาชนที่เข้ามากราบสักการบูชาองค์พระธาตุนั้น จะมีวัฒนธรรมประเพณีการแต่งกายเป็นเอกลักษณ์ของตัวเองคือ ถ้าเป็นผู้หญิงก็จะใส่ผ้าถุง ถ้าเป็นผู้ชายก็จะแต่งตัวสุภาพเรียบร้อย เพื่อแสดงถึงความเคารพต่อองค์พระธาตุและบ่งบอกถึงวัฒนธรรมอันดีงามของประชาชนชาวแขวงสะหวันนะเขต อิทธิพลทางด้านจิตใจคือ ประชาชนจะมีความรักและห่วงแหนต่อองค์พระธาตุเป็นอย่างมาก คือ จะช่วยกันปกป้องคุ้มครองไม่ให้ใครเข้ามาทำสิ่งที่ไม่ดีไม่งามต่อองค์พระธาตุเป็นอันขาด อิทธิพลทางด้านปัญญาคือ องค์พระธาตุอิงฮังเป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ไม่ว่าจะเป็นประวัติความเป็นมาขององค์พระธาตุหรือประวัติศาสตร์ชาติลาว ทั้งยังเป็นสถานที่ศึกษาทางศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมแบบผสมผสานคือ ศาสนาพราหมณ์ – ฮินดูผสมผสานพุทธศาสนา ซึ่งมีการสร้างมาหลายยุคหลายสมัย ดังนั้น จึงถือได้ว่าพระธาตุอิงฮังเป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสติปัญญา